

יה א ב מיי פ"ה מהל'
מלוה ולוה הל' טו
סמג לאוין קלו טו"ע י"ד
סי קסג סעי' ג:

לְקַח הַיְמִנּוּ חֲטִיָּן בְּדִינָר זָהָב הַכּוֹר. רש"י פירש למקח חטין הוא
היתר אע"פ שאין לו חטים כיון שנתן לו מעות ולא קאי
אסור אלא איין ונקט רישא לרבותא דסיפא דייין אסור אע"ג
שגא מנח פיסוק הראשון של חטים שהיה דרך מקח וממכר ולא
דרך הלוואה וקשה לפירושו חלא
שליך למחוק הספרים לקמן (דף
ג.) בגמרא דגרס והא לקח קמני
מאי לקח לקח זהלואתו כי לפי זה
אחי שפיר לקח דקאי אחטים דשרו
ועוד כיון דאסור לא קאי אלא איין
מאי פריך בגמרא וכי אין לו יין מאי
הוי והתנן ילא השער פוסקין אע"פ
שאין לוה יש לוה וכי לא ידע דאסור
לפסוק יין ממתת חוב ולא נתן לו
אז שום דמים ועוד מדמשני צבא
לחוב צדמיהם מכלל דמעיקרא סבר
שהיה נתן לו דמים ותו אדפריך
מילא השער פוסקין לפסוק מרישא
דשרי גבי חטים מיהו זה יש למרז
דהוה משני דאסור קאי גס ארישא
או הוה מוקמינן רישא דשרי ציש לו
חטים דוקא לכך נראה דלחיהו
תרצית דאסור קאי אכולה מתני'
וכי קמני בסופא יין אין לו הוא הדין
דגס חטין אין לו לכך פריך בגמרא
וכי אין לו יין וגס חטים מאי הוי
ועיקר קושייתו מנח חטים דאסור כי
אין לו אע"פ שנתן דינר זהב ומשני
צבא לחוב צדמיהן שצבר היה חייב
לו דינר זהב וצבעת קנין אינו נתן
לו כלום ומיד הוי ליה למפרך והא
לקח קמני אלא דפריך ליה השתא
עדיפא קמני וא"ת אמאי תני גבי
יין אין לו כי נמי יש לו אסור ליתן
שזה ל' דינר הלא אפילו חטים הוה
איסורא ליקח צב' דינר כיון שלא היה
לו חטים צפסק הראשון וי"ל דנקט
לאשמועינן דאף צרישא אין לו
חטים ואסור:

והתנן אין פוסקין. אית דגרסי
והתניא משום דלא גרסינן
צמתיתין ילא השער פוסקין וכן
לקמן (דף עב:) אית ספרים דגרסי אלא
מתני' דאין פוסקין וכו' הא ילא
השער פוסקין היכי משכחת לה
צאלכנא וארצי ולספרים דגרסי הכא
והתנן גרסי צמתני' ילא השער פוסקין
ולא גרסי לקמן הא:

אע"פ שאין לזה יש לזה. דאע"ג
דלא משך חטין אין זה רצית
כיון שאם היה צא מוכר לחזור הוה
קאי צמי שפרע ולכן חשיבי כנתיקרו
צרות לוקח: **הרי שנושה בו**
ועמד ע"ג גורנו. [ב] מימה והלא מעות
קונות הכא אפילו מדרבנן דמילתא
דלא שכיח היא כדאמרינן צהזה
(לעיל דף מו:) גבי החליף דמי שור
צפרה וי"ל דהכא מיירי שלא פטרו

ובדינינו אין מחזירין ממלוה ללוה אמר ליה
אינהו בתורת זביני אתא לירידיה אלא כל
שאילו בדיניהו דקאמר רב ספרא מאי אתא
לאשמועינן הכי אתא לאשמועינן כל שאילו
בדיניהו מוציאין מלוה למלוה בדינינו מחזירין
ממלוה ללוה ומאי ניהו ברבית קצוצה
וכדברי אלעזר כל שאילו בדיניהם אין מוציאין
בדינינו אין מחזירין (א) רבית מוקדמת רבית
מאוחרת: כיצד לקח הימנו חטים בדינר זהב
הכור וכן השער וכו': וכי אין לו יין מאי הוי
(ב) והתניא (ג) אין פוסקין על הפירות עד שיצא
השער יצא השער פוסקין אף על פי שאין
לוה יש לוה אמר רבה מתניתין בבא לחוב
בדמיהו עסקינן וכדתניא הרי שהיה נושה
בחבירו מנה והלך ועמד על גורנו ואומר תן
לי מעותי שאני רוצה ליקח בהם חטים אמר
לו חטים יש לי שאני נותן לך צא ועשה עלי
כשער של עכשיו ואני אעלה לך כל שנים
עשר חדש אסור דלאו כאיסרו הבא לידו
דמי א"ל אביי אי דלא כאיסרו הבא לידו מאי
איריא אין לו אפי' יש לו גמי אלא אמר אביי
מתני' כדתני רב ספרא ברבית דבי רבי חייא
דתני רב ספרא ברבית דבי ר' חייא
דברים שהם מותרין ואסורין מפני הערמת
רבית כיצד אמר לו הלויני מנה א"ל מנה
אין לי חטין במנה יש לי שאני נותן לך נתן
לו חטין במנה וחזר ולקחן הימנו בעשרים
וארבע סלע מותר ואסור לעשות כן מפני
הערמת רבית הכא נמי כגון דאמר הלויני
שלשים דינרים אמר ליה שלשים דינרים אין
לי חטין בשלשים דינרים יש לי שאני נותן
לך נתן לו חטין בשלשים דינרים וחזר ולקחם
הימנו בדינר זהב אי אית ליה חמרא ללוה
דיהיב ליה בשלשים דינר פירא הוא דקא
שקיל מיניה ולית לן בה ואי לא כיון דלית
ליה חמרא ודאי משקל זוזי מיניה מחזי
ברבית אמר ליה רבא אי הכי תן לי חיטי
דמי חיטי מבעי ליה תני דמי חיטי שאני
(א) מוכרן שמכרתים לך מבעיא ליה תני
שמכרתים לך הרי חטיך עשויות עלי בשלשי'
דינרין מעיקרא נמי הכי אוקמינהו עילויה הכי
קאמר ליה בדמי חטיך שעשית עלי בשלשים
דינר הרי לך אצלי בהן יין ויין אין לו והא
בדינר זהב הכור וכן השער קתני (א) אלא אמר
רבא (ב) כי שכיבנא רבי אושעיא נפק לוותי
דמתרצנא

שהרי לא העלה לו דמי החטים יותר מדמיהן צבכר המתנת המעות
והאי הוה דאחיל גציה: וחזר ולקח ממנו דינר זהב. מתניתין כי
קאמר לקח הימנו חטים צבא לתוצעו אמר לו תן לי מעותי שאני לוקח צבן יין אמר לו הרי מעותיך עשויות עלי צדמי שלשים דינרין
יין ויין אין לו: ואי הוה ליה חמרא. זוזי יהיב ליה מעיקרא ופירי שקיל מיניה ולא דמי לרצית. אבל משקל מיניה זוזי אסור דדינר זהב יהיב ליה וקא
שקיל מיניה תלתין: הא דינר זהב הכור וכן השער קסני. ואם כדכריך כשלקחן דינר זהב היה השער שלשים והאי דאחיל גציה דאי השער דינר
זהב וזה העלם עליו שלשים דינר מעיקרא אוקמינהו צדמיהן צבציל המתנתו: כי שכיבנא ר' אושעיא נפיק לוסי. כשאמרת ר' אושעיא ילא לקראתי:
דמתרצנא

דמתרצנא
דמתרצנא

וצדינינו אין מחזירין. לאצק רצית הוא כיון דזימנין שאין עושים
פירות שהכרמים לוקין אין זו רצית קלווא: אינהו נמי כי אפקי
ליה. סברי צמתות זביני אתו הנך פירות לידיה דלוקח דכל זמן
שלא פרע לו מעותיו הכרם מכור לו עד זמן שפסקו ציניהם
שיכול לפדותה. והוא הדין דמני
לאתציה נמי מאצק רצית להמרבזה
צפירות דמתניתין אלא הא שניוא
נמי אית ליה לשנויי צתורת זביני
אתו לידיה: מאי אסא לאשמועינן.
הי נינהו דצדיניהם אין מוציאין והוא
רצית וצדינינו אין מחזירין: רצית
מוקדמת ורצית מאוחרת. צשליה
מתניתין (דף עב:) קתני לה והא
צתורת רצית יהיב ליה וצדיניהם
אם לא נתן אין מוציאין שהרי לא
פסק עמו: וכי אין לו יין מאי הוי.
אמר שילא השער לין והוא חייב
לו החטין או המעות הרי הוא כפוסק
עמו עכשיו על היין: אין פוסקין על
הפירות. ליתן לו מעות צבור חטין
ולומר לו נתנה לי לסוף זמן גדול
ואפילו יש שנותנין אותו עכשיו צכך
צתחילת הקציר אין זה שער עד
שילא שער מפורסם וקצוע צשוקי
העיר צכך: אע"פ שאין לוה. המוכר:
יש לוה. לאיש אחר ויכול לקנותו
עכשיו צדמיהם שקיבל: מתניתין צבא
לחוב צדמיהן עסקינן. שלא נתן לו
זה המוכר ללוקח דמי החטין שחייב
לו שיחזור ויקצבל הימנו צשציל היין
אלא צא לעשות עליו דמי החטין
חוב ולפסוק על החוב יין וכן אמר
לו אחי מקבל עלי חטיך צב' דינר
כמו שאתה יכול למוכרן והרי לך
אצלי צבן יין כשער של עכשיו דאי
הוה ליה יין הוה קניו לו מעכשיו
ואי אייקר צרותיה אייקר. אבל אין
לו והוא לא קיבל עכשיו מעות שוכל
לומר יכול הוא לקנותו צדמיהם שקיבל
נמאל שאינם אצלו אלא צהלוואה
צעלמא: דמינא. שיש הפרש צין ונתן
מעות לצא עליו צחצו: ואני אעלה
לך. החטים כל שנים עשר חדש אף
אם יתעלו דמיהן אקבל עלי העילוי
ואתנס לך צדמיהם הללו: דלא כאיסרו
הצא לידו דמי. שאין זה דומה לנתן
איסר צשעה שפוסק דאיכא למימר
יקנה לו עכשיו צשוק צמעות שקיבל:
אפילו יש לו יין נמי. דהאי תנא
צעומד על גורנו קאמר דיש לו חטין
ואפילו הכי אסר: כדפני רב ספרא.
ולא צפוסק עמו צתחילה על החטין:
שאני נותן לך. כשער של עכשיו
ונתנס לו: וחזר ולקח ממנו צכ"ד
פלעים. דאחיל גציה סלע שהמנה
כ"ה סלעים והוא היה דחוק למעות
ולא יכול להממין ליום השוק: מוסר.

שהרי לא העלה לו דמי החטים יותר מדמיהן צבכר המתנת המעות
והאי הוה דאחיל גציה: וחזר ולקח ממנו דינר זהב. מתניתין כי
קאמר לקח הימנו חטים צבא לתוצעו אמר לו תן לי מעותי שאני לוקח צבן יין אמר לו הרי מעותיך עשויות עלי צדמי שלשים דינרין
יין ויין אין לו: ואי הוה ליה חמרא. זוזי יהיב ליה מעיקרא ופירי שקיל מיניה ולא דמי לרצית. אבל משקל מיניה זוזי אסור דדינר זהב יהיב ליה וקא
שקיל מיניה תלתין: הא דינר זהב הכור וכן השער קסני. ואם כדכריך כשלקחן דינר זהב היה השער שלשים והאי דאחיל גציה דאי השער דינר
זהב וזה העלם עליו שלשים דינר מעיקרא אוקמינהו צדמיהן צבציל המתנתו: כי שכיבנא ר' אושעיא נפיק לוסי. כשאמרת ר' אושעיא ילא לקראתי:
דמתרצנא

(א) צ"ל והתנן. (ב) לקמן
עב: (א) צ"ל קאי:.

הגהות הב"ח
(א) גבי צדינינו אין
מחזירין ומאי ניהו רצית
מוקדמת ורבית: (ב) שם
תני דמי חטי שאני רוצה
למוכרן:

הגהות הגר"א
[א] גבי אלא אמר רבא.
ר"ב גירסת ר"ח ור"ף
צבא לחוב צדמיהן עסקינן
ודמיהן ר"ח ט' ופי'
הכש"ח דר"ל שוקף דמי
החטין צמלוה וכה"ג דוקא
אסור צאין לו יין או כד'
אשעיא שנושה צתחילה
ודלא כרש"י דאסור יין
בלא"ה (ועמ"ש רצית
ציו"ד ט' קע"ה ס"ק י'):
[ב] תוס' ד"ה הרי מימה
כ"י. ר"ב ע' לעיל מ"ו צ'
ד"ה יט ט' ע"ז א' ד"ה
האי ט' א"י ט':